

รพ.
อนุกอง
พร. ๒๖๐๑๗๖๒

เทศบาลเมืองเขาส่ง
เลขรับ... ๒๔๑๒
วันที่... ๒๒...๓๑...๕๖...๒๑
เวลา... ๑๔.๐๐ น.

ที่ รย ๐๐๒๓.๘/ว ๑๗๗๕

ที่ว่าการอำเภอเขาชะเมา
ถนนเขาดิน-สี่แยกพัฒนา
รย ๒๑๑๑๐

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของประชาชน

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลชำฉ้อ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเขาชะเมา นำเป็น และเขาน้อย

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือจังหวัดระยอง ที่ รย ๐๐๒๓.๔/ว ๕๑๘๒ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

พร้อมนี้อำเภอเขาชะเมาขอส่งสำเนาหนังสือจังหวัดระยอง ที่ รย ๐๐๒๓.๔/ว ๕๑๘๒ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของประชาชน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

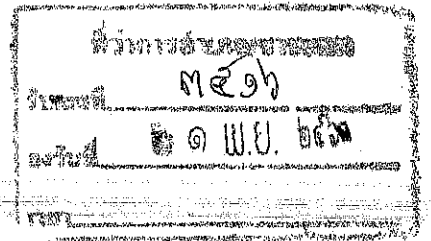
ขอแสดงความนับถือ

(นายณัฐพงศ์ สุวสิฏฐ์)

นายอำเภอเขาชะเมา

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ

โทร. ๐-๓๘๘๙-๖๐๘๘/๐๘๐-๗๗๐๑๖๓๔

ที่ รย ๐๐๒๓.๔/ว ๕๖๕๒

ศาลากลางจังหวัดระยอง
ถนนสุขุมวิท รย ๒๑๑๕๐

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของประชาชน

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดระยอง นายกเทศมนตรีนครระยอง
นายกเทศมนตรีเมืองมาตาพุด และนายกเทศมนตรีเมืองบ้านฉาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๕/ว ๓๔๙๒
ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แจ้งว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีปัญหาเกี่ยวกับหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) จากประชาชนในหลายพื้นที่ โดยกล่าวอ้างว่าได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง โดยรังวัดที่ดินผิดพลาดคลาดเคลื่อนทำให้หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่ดินทำกินของประชาชนที่ได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อน และทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับประชาชนในพื้นที่ด้วยการขับไล่ประชาชนจากที่ดินที่อยู่อาศัยและทำกินทำลายพืชผลอาสินของประชาชน รวมถึงจับกุมและดำเนินคดีแก่ประชาชนในฐานะผู้บุกรุกที่ดินของรัฐประเด็นข้อขัดแย้งดังกล่าวทำให้เกิดกรณีพิพาทระหว่างรัฐกับประชาชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของประชาชนเพื่อให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาดำเนินการ

จังหวัดระยอง จึงขอนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ สำหรับอำเภอให้แจ้งเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ทราบและดำเนินการด้วย

๑๑๑๑๑ ๖๖๖ ๑

ชื่อย่อ

(นายณัฐพงษ์ สุวสิริภรณ์)
นายอำเภอเขาชะเมา

ขอแสดงความนับถือ

ชื่อย่อ

(นายยุทธพล งามอาจิวณิช)

รองผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง รักษาราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง

ชื่อย่อ

- เพื่อไม่ส่งผลกระทบ

- เนื้อหาจริง

ชื่อย่อ

(นายพิสิษฐ์ ทองเชื้อ)
ท้องถิ่นอำเภอเขาชะเมา

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานกฎหมาย ระเบียบ และเรื่องร้องทุกข์
โทร/โทรสาร ๐๓๘-๖๙๔๑๙๑-๓

ชื่อย่อ

ปลัดอำเภอ

10941
 ๖ พ.ย. ๒๕๖๑

ที่ มท ๐๘๐๔.๕/ว ๓๔๗๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๑

กลุ่มงานกฎหมาย

เลขรับ 1159
 วันที่ 15/11/61
 เวลา 15.05

เรื่อง. ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม ๐๐๐๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีหนังสือถึงกระทรวงมหาดไทย ความว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีปัญหาเกี่ยวกับหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) จากประชาชนในหลายพื้นที่ โดยกล่าวอ้างว่า ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง โดยรังวัดที่ดินผิดพลาดคลาดเคลื่อนทำให้หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่ดินทำกินของประชาชนที่ได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อน และทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับประชาชนในพื้นที่ด้วยการขับไล่ประชาชนจากที่ดินซึ่งอยู่อาศัยและทำกิน ทำลายพืชผลอาสินของประชาชน รวมถึงจับกุมและดำเนินคดีแก่ประชาชนในฐานะผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ประเด็นข้อขัดแย้งดังกล่าวทำให้เกิดกรณีพิพาทระหว่างรัฐกับประชาชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของประชาชนเพื่อให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาดำเนินการรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับนายอำเภอ ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
 กลุ่มงานกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น ๑
 โทร./โทรสาร ๐-๒๒๕๑-๔๐๓๖
 ผู้ประสานงาน นางสาววารกรณ์ ขวัญเรือน

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
10 ส.ค. 2561
เลขรับที่ 6882
วันที่ 10 ส.ค. 2561

กท.สนต.สพ.
เลขรับที่ 1210
วันที่ 10 ส.ค. 2561

สำนักงานรัฐมนตรี
เลขที่ 4082
วันที่ 9 ส.ค. 2561
เวลา
กระทรวงมหาดไทย

ที่ สม ๐๐๐๘/ ๒๙๐๒

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๒ - ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาข้อเสนอแนะ ที่ ๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ จำนวน ๑๖ แผ่น

กระทรวงมหาดไทย
กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
วันที่ 10 ส.ค. 2561
เลขรับ ๒๑1๐๐
เวลา

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีปัญหาเกี่ยวกับหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) จากประชาชนในหลายพื้นที่ โดยกล่าวอ้างว่า ได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ออก นสล. โดยรังวัดที่ดินผิดพลาดเคลื่อน ทำให้ นสล. ทับที่ดินทำกินของประชาชนที่ได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อน และทำให้เกิดปัญหากับประชาชนในพื้นที่ด้วยการขับไล่ประชาชนจากที่ดินซึ่งอยู่อาศัยและทำกิน ทำลายพืชผลอาสินของประชาชน รวมถึงจับกุมและดำเนินคดีแก่ประชาชนในฐานะผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ประเด็นข้อขัดแย้งดังกล่าวทำให้เกิดกรณีพิพาทระหว่างรัฐกับประชาชนมาอย่างยาวนาน แม้ว่าจะมีกระบวนการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการถูกกระหนาบสิทธิในการมีที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอ และสิทธิในการทำกินเพื่อการครองชีพเพียงพอเท่าที่จำเป็นอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ได้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณากรณีข้างต้นแล้ว มีมติให้มีข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ มาয়ังกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กระทรวงมหาดไทยควรพิจารณาดำเนินการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ และหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ ได้แก่ นายอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการ ดังนี้

๑) สำรองตรวจสอบแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยคำนึงถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการใช้ที่ดินของชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อกำหนดขอบเขตที่สาธารณประโยชน์ให้ชัดเจนและจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ให้มีความถูกต้องครบถ้วน และให้มีการรังวัดแนวเขตเพื่อให้ทราบเนื้อที่ที่ชัดเจน โดยกระบวนการสำรวจตรวจสอบควรให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมด้วย หากตรวจสอบแล้วพบว่าทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ไม่ถูกต้องครบถ้วนหรือมีความผิดพลาด

/ควรรายงาน...

ควรรายงานปัญหาไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยไม่ชักช้า เพื่อเสนอให้กระทรวงมหาดไทยสั่งการแก้ไขหรือ
จำหน่าย และควรทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ถึงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์และจัดทำหลักฐานแสดง
แนวเขตถาวร เช่น การทำถนนรอบแปลงเพื่อแสดงแนวเขตและป้องกันปัญหาป้ายชื่อที่สาธารณประโยชน์หรือ
หลักเขตสูญหาย รวมทั้งแจ้งให้ประชาชนทราบถึงการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) และชี้แจง
แนวทางแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนในพื้นที่ผู้ได้รับผลกระทบจากการออก นสล. ดังกล่าว

๒) ควรสำรวจตรวจสอบพื้นที่ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาอยู่เสมอ โดยการสำรวจ
จำนวนผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์เพื่อป้องกันการบุกรุกเพิ่มเติมจากผู้ที่ย้ายอยู่เดิม และป้องกันการบุกรุก
จากผู้บุกรุกใหม่ ทั้งนี้ การสำรวจผู้บุกรุกยังส่งผลให้การดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นรวดเร็วและทันเหตุการณ์

๓) การรังวัดที่ดินเพื่อออก นสล. และการรังวัดที่ดินเพื่อออกเอกสารสิทธิในที่ดินหรือ
เอกสารแสดงสิทธิทำกิน ควรใช้มาตราส่วน ๑ : ๕๐๐๐ ในการรังวัด เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับ
แนวทางการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๕๐๐๐ (One Map)
ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘

๔) การดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ ควรใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ตามที่
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ค้ำประกันสิทธิของบุคคลและชุมชนในการอนุรักษ์
จัดการ บำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ และเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการอันจะเป็น
ประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน เพื่อร่วมกันกำหนดมาตรการป้องกันการบุกรุกและการเข้ายึดครองพื้นที่
ของนายทุนหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่

๕) กรณีมีข้อโต้แย้งเรื่องแนวเขต หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาควรดำเนินการ
พิสูจน์สิทธิในที่ดินของประชาชนในพื้นที่ซึ่งอ้างว่ามีสิทธิในที่ดินเหนือรัฐให้แล้วเสร็จก่อนที่จะดำเนินการตาม
มาตรการทางปกครองกับประชาชน โดยต้องเป็นการดำเนินการอย่างเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และควรมีมาตรการ
ผ่อนผันตามสมควรให้แก่ประชาชนผู้ใช้สิทธิโดยสุจริตในการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ ส่วนกรณีผู้แอบแฝง
เข้าใช้ประโยชน์ในที่สาธารณประโยชน์เพื่อหวังผลกำไร ควรดำเนินคดีตามกฎหมายให้ถึงที่สุด เพื่อป้องกัน
การกระทำผิดซ้ำ

๖) ก่อนจะดำเนินคดีอาญาแก่ประชาชน เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐควรพิจารณาการ
กระทำของประชาชนว่าเป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรงหรือไม่ หรือเป็นการจงใจ
ละเมิดกฎหมายหรือไม่ หากเป็นการกระทำอันไม่เป็นการละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรง ควรดำเนินกระบวนการ
ทางปกครองก่อน เนื่องจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาครัฐควรพิจารณาการดำเนินมาตรการบังคับ
แก่ประชาชนอย่างรอบคอบเพื่อป้องกันการกระทำที่อาจก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิของประชาชน

๗) ในกรณีที่ต้องมีการชดเชยเยียวยาความเสียหายให้แก่ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ
ควรดำเนินการด้วยความรวดเร็ว โดยคำนึงถึงหลักความเหมาะสมและเป็นธรรม

๘) ในกรณีที่หน่วยงานราชการต้องการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ในที่ดินอันเป็น
สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน จากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่งไปเป็นอีกอย่าง
หนึ่ง ต้องดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์นั้น และควรให้ประชาชน
ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าสมควรเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นหรือไม่

๒. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๙ โดยเพิ่มเติมกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการของสภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปรับเป็นข้อความดังต่อไปนี้

“... เมื่อนายอำเภอร้องขอให้สภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนัดประชุมพิจารณาให้ความเห็นภายใน ๓๐ วัน โดยให้ประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา หน่วยงานของรัฐเข้ามามีส่วนร่วมกับสภาตำบลหรือสภาท้องถิ่นด้วย เสร็จแล้วส่งผลการประชุมให้นายอำเภอโดยเร็วเพื่อดำเนินการต่อไป”
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางกิริมย์ ศรีประเสริฐ)

เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กลุ่มงานติดตามและสารบบสำนวน

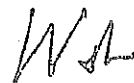
โทร. ๐ ๒๑๔๓ ๑๙๕๐ (นพตล)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๗๒

ความที่สุด

พ.มท ๐๖๐๐/ 5614

เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย
เพื่อโปรดพิจารณา

(นางรองพร กาญจนรัชตรา)

ผู้อำนวยการสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

- ๙ ต.ค. ๒๕๖๑

กส.ม. ๓

ข้อเสนอแนะ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๓ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อเสนอแนะ ที่ ๔/๒๕๖๑

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและ
ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับ
ที่หลวง (นสล.) ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน

ผู้ร้อง -

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรให้มีการพิจารณา

ผู้ถูกร้อง -

๑. ความเป็นมา

ระหว่างปี ๒๕๕๔ ถึงปี ๒๕๖๐ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียน
ในกรณีปัญหาเกี่ยวกับหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) จำนวน ๑๗๘ คำร้อง จากประชาชนในหลาย
พื้นที่ ประเด็นเรื่องร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นกรณีที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนโดยกล่าวอ้างว่า ได้รับ
ความเสียหายอันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐ เช่น กรมที่ดิน สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดิน
จังหวัดสาขา ทบวงกรมเมืองผู้มีอำนาจดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับ
พลเมืองใช้ร่วมกันหรือที่เรียกว่า “ที่สาธารณประโยชน์” ดำเนินการออก นสล. โดยรังวัดที่ดินผิดพลาด
คลาดเคลื่อน ไม่ตรงกับทะเบียนที่ดินสาธารณะ บัญชีสำรวจ ประกาศ หรือหลักฐานการสงวนหวงห้าม
ทำให้ออก นสล. ทับที่ดินทำกินของประชาชนที่ได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนการออก นสล. และ
ทำให้เกิดปัญหากับประชาชนในพื้นที่ด้วยการขับไล่ประชาชนจากที่ดินที่อยู่อาศัยและทำกิน ทำลาย
พืชผลอาสินของประชาชน รวมถึงจับกุมและดำเนินคดีแก่ประชาชนในฐานะผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ประเด็น
ข้อขัดแย้งดังกล่าวทำให้เกิดกรณีพิพาทระหว่างรัฐกับประชาชนมาอย่างยาวนาน แม้ว่าจะมีกระบวนการ
เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงพบว่าการออก นสล. ยังคงมีปัญหาและหน่วยงาน
ภาครัฐยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการถูกระทบสิทธิในการมี
ที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอและสิทธิในการทำกินเพื่อการครองชีพเพียงพอเท่าที่จำเป็น^๑ อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน
ของมนุษย์ได้

/คณะกรรมการ ...

^๑ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง รัฐภาคีแห่งกติกาฯ รับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับ
ตนเองและครอบครัว ซึ่งรวมถึงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยที่เพียงพอและสภาพการครองชีพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง รัฐภาคี
จะดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อประกันการทำให้สิทธินี้เป็นจริง โดยรับรองความสำคัญอย่างแท้จริงของความร่วมมือระหว่าง
ประเทศบนพื้นฐานของความยินยอมโดยเสรี

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นควรให้มีการพิจารณาศึกษา รวบรวม ข้อเท็จจริง และวิเคราะห์กรณีการออก นสล. ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน เพื่อส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อไป

๒. การพิจารณาเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีปัญหาเกี่ยวกับการออก นสล. ทับที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของประชาชน อาจมีผลกระทบต่อสิทธิในที่ดิน สิทธิในทรัพย์สิน รวมทั้ง สิทธิชุมชน จึงได้เริ่มดำเนินการพิจารณาจากคำร้องที่เกี่ยวข้อง ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ปัญหา เพื่อ จัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงตลอดทั้งการ แก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เกี่ยวกับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒

๓. การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้อง บทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี งานวิจัย หลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้อง และความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและ พยานผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา โดยสรุปได้ดังนี้

๓.๑ การพิจารณาจากคำร้อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องในกรณีปัญหา เกี่ยวกับ นสล. จำนวน ๑๗๘ คำร้องดังกล่าว ต่างเป็นประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายของ ภาครัฐในเรื่องการบริหารจัดการที่สาธารณประโยชน์ที่อาจกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและมี ปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวข้องกันหลายประการ ดังนี้

๓.๑.๑ ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งเป็นข้อพิพาทหลักของปัญหานี้ ที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นสาธารณสมบัติส่วนกลางสำหรับใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือสงวนไว้เพื่อ ใช้ประโยชน์ร่วมกัน บุคคลหนึ่งบุคคลใดจะยึดถือครอบครองโดยอ้างความเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียวไม่ได้ จึงมีกฎหมายบัญญัติให้ความคุ้มครองป้องกันและกำหนดโทษแก่ผู้บุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ แต่ในความเป็นจริงพบว่า ยังมีผู้บุกรุกที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก เมื่อหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน จะดำเนินการเพื่อออก นสล. หรือในบางกรณีที่ดินสาธารณประโยชน์บางแปลงมี นสล. แล้ว แต่หน่วยงาน ราชการมีความประสงค์ที่จะนำที่ดินสาธารณประโยชน์ไปจัดทำโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ของรัฐ เช่น การสร้าง สถานที่ทำการส่วนราชการ โรงเรียน โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย โครงการปลูกป่า สร้างตลาด สร้างเขื่อน เป็นต้น มักทำให้เกิดข้อพิพาท เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ต่างอ้างการครอบครองทำประโยชน์มาก่อน การประกาศเป็นที่สาธารณประโยชน์ บางรายอาจมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ หรือ น.ส.๓ ก.) แต่บางรายก็มีเพียงเอกสารการเสียภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท.๕) ผู้ครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์ส่วนใหญ่ เป็นราษฎรในพื้นที่โดยกำเนิด ซึ่งครอบครองต่อเนื่องมาจากบิดามารดา หรือบางรายอาจได้มาจากการซื้อ ขายที่ดินมือเปล่า หรือซื้อขายโดยอาศัยแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) การขายที่ดินของผู้อยู่อาศัย

ดั้งเดิมทำให้มีบุคคลต่างพื้นที่เข้าไปดำเนินการทางธุรกิจ เช่น การสร้างบ้านหรือบังกะโลให้เช่า สร้างโรงแรม เป็นต้น

ทั้งนี้ การบุกรุกที่สาธารณประโยชน์เป็นผลมาจาก

- ๑) การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในขณะที่ที่ดินมีจำกัด จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและทำการเกษตร
- ๒) หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลที่สาธารณประโยชน์ในพื้นที่ขาดการดูแลหรือดำเนินนโยบายอย่างต่อเนื่อง
- ๓) ที่สาธารณประโยชน์ส่วนใหญ่ไม่มีขอบเขตและหลักฐานที่แน่นอน

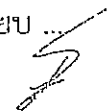
๓.๑.๒ ข้อพิพาทเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครองของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันและเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการจับกุมและการใช้บังคับกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิทธิพลเมืองตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights : ICCPR)

เมื่อเกิดข้อพิพาทระหว่างรัฐกับประชาชน ปัญหาต่อมาคือการจับกุมดำเนินคดีอาญาแก่ประชาชนผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ โดยภาครัฐเลือกที่จะใช้อำนาจในการดำเนินคดีอาญาก่อนการพิสูจน์สิทธิในที่ดินที่ประชาชนอ้างว่าได้ครอบครองอยู่ก่อน และมีได้พิจารณาถึงเจตนาของประชาชนในการเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน สาเหตุที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงอาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมแม้จะทราบว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่สาธารณประโยชน์เป็นเพราะประชาชนอ้างว่าเป็นผู้ที่อยู่อาศัยดั้งเดิมมาตั้งแต่รุ่นบิดามารดา หากถูกขับไล่ก็ไม่สามารถหาที่อยู่อาศัยใหม่ได้ ทำให้ผู้บุกรุกหลายรายกลับเข้าพื้นที่อีกหลังจากถูกดำเนินคดีแล้ว แต่อาจมีบางรายที่ผู้บุกรุกเข้าไปในพื้นที่เป็นผู้บุกรุกรายใหม่หรือกลุ่มนายทุน

๓.๒ บทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากทั้งฝ่ายผู้ร้อง ฝ่ายผู้ถูกร้อง บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานในการพิจารณา และได้ศึกษาบทบัญญัติของกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรีดังต่อไปนี้

- ๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ๒) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- ๓) ประมวลกฎหมายที่ดิน
- ๔) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
- ๕) พระราชบัญญัติว่าด้วยการหวงห้ามที่ดินรกร้างว่างเปล่า อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๗๘
- ๖) กฎกระทรวงฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗
- ๗) กฎกระทรวงฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

/๘) ระเบียบ ...

- ๘) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการสอบสวนเกี่ยวกับการบุกรุกที่หรือทางสาธารณประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๓๙
- ๙) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓
- ๑๐) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๑๑) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน พ.ศ. ๒๕๕๓
- ๑๒) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕
- ๑๓) ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๗
- ๑๔) ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๒๙
- ๑๕) ระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ว่าด้วยวิธีปฏิบัติในการแจ้งและออกคำสั่งแก่ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๕ ใช้บังคับ
- ๑๖) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๔๘/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ เรื่อง มอบหมายการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน
- ๑๗) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๐๙/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๓๘ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
- ๑๘) คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๐๕/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่อง มอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินที่ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
- ๑๙) คำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่ ๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)
- ๒๐) คำสั่งกรมที่ดิน ที่ ๒๑๘๕/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ เรื่อง มอบอำนาจของอธิบดีกรมที่ดินให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการปฏิบัติราชการแทน
- ๒๑) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๓๖ เรื่อง นโยบายแนวทางการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ
- ๒๒) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘ เห็นชอบให้ดำเนินการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตรฐานส่วน ๑ : ๔๐๐๐ (One Map)

ภาครัฐในท้องถิ่นนั้น ๆ จึงเห็นควรปรับข้อความเป็น "... เมื่อนายอำเภอร้องขอให้สภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนัดประชุมพิจารณาให้ความเห็นภายใน ๓๐ วัน โดยให้ประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา หน่วยงานของรัฐเข้ามามีส่วนร่วมกับสภาตำบลหรือสภาท้องถิ่นด้วย เสร็จแล้วส่งผลการประชุมให้นายอำเภอโดยเร็วเพื่อดำเนินการต่อไป"

แม้จะมีบทบัญญัติของกฎหมายและแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ในการดำเนินการออก นสล. และมาตรการในการแก้ไขปัญหาให้แก่ราษฎรแล้วก็ตาม แต่ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ซึ่งมีมาอย่างยาวนานและมีแนวโน้มที่จะยังคงวนเวียนอยู่เรื่อยไป ภาครัฐจึงควรมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการรักษาไว้ซึ่งสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมถึงการคุ้มครองและรักษาไว้ซึ่งสิทธิของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในพื้นที่ดังกล่าวโดยสุจริตให้ได้รับความเป็นธรรม

๕. ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เกี่ยวกับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อกระทรวงมหาดไทยและคณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๔๒ ดังนี้

๕.๑ ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กระทรวงมหาดไทยควรพิจารณาดำเนินการเพื่อให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ ได้แก่ นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการ ดังนี้

๑) สืบสวนตรวจสอบแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยคำนึงถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการใช้ที่ดินของชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อกำหนดขอบเขตที่สาธารณประโยชน์ให้ชัดเจนและจัดทำทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ให้มีความถูกต้องครบถ้วน และให้มีการรังวัดแนวเขตเพื่อให้ทราบเนื้อที่ที่ชัดเจน โดยกระบวนการสำรวจตรวจสอบควรให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมด้วย หากตรวจสอบแล้วพบว่าทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ไม่ถูกต้องครบถ้วนหรือมีความผิดพลาด ควรรายงานปัญหาไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยไม่ชักช้า เพื่อเสนอให้กระทรวงมหาดไทยสั่งการแก้ไขหรือจำหน่าย และควรทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ถึงขอบเขตที่สาธารณประโยชน์และจัดทำหลักฐานแสดงแนวเขตถาวร เช่น การทำถนนรอบแปลงเพื่อแสดงแนวเขตและป้องกันปัญหาป้ายชื่อที่สาธารณประโยชน์หรือหลักเขตสูญหาย รวมทั้งแจ้งให้ประชาชนทราบถึงการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) และชี้แจงแนวทางแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนในพื้นที่ผู้ได้รับผลกระทบจากการออก นสล. ดังกล่าว

๒) ควรสำรวจตรวจสอบพื้นที่ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาอยู่เสมอ โดยการสำรวจจำนวนผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์เพื่อป้องกันการบุกรุกเพิ่มเติมจากผู้ที่ย้ายมาอยู่เดิม และป้องกันการบุกรุกจากผู้บุกรุกใหม่ ทั้งนี้ การสำรวจผู้บุกรุกยังส่งผลให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วและทันเหตุการณ์

๓) การรังวัดที่ดินเพื่อออก นสล. และการรังวัดที่ดินเพื่อออกเอกสารสิทธิในที่ดิน หรือเอกสารแสดงสิทธิทำกิน ควรใช้มาตราส่วน ๑ : ๕๐๐๐ ในการรังวัด เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน กับแนวทางการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตราส่วน ๑ : ๕๐๐๐ (One Map) ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘

๔) การดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ ควรใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ คู่คุ้มครองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการ อนุรักษ์ จัดการ บำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ และเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน เพื่อร่วมกันกำหนดมาตรการป้องกันการบุกรุกและการเข้า ยึดครองพื้นที่ของนายทุนหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่

๕) กรณีมีข้อโต้แย้งเรื่องแนวเขต หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาควร ดำเนินการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของประชาชนในพื้นที่ซึ่งอ้างว่ามีสิทธิในที่ดินเหนือรัฐให้แล้วเสร็จก่อนที่จะ ดำเนินการตามมาตรการทางปกครองกับประชาชน โดยต้องเป็นการดำเนินการอย่างเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และควรมีมาตรการผ่อนผันตามสมควรให้แก่ประชาชนผู้ใช้สิทธิโดยสุจริตในการอยู่อาศัยและทำกิน ในพื้นที่ ส่วนกรณีผู้แอบแฝงเข้าใช้ประโยชน์ในที่สาธารณประโยชน์เพื่อหวังผลกำไร ควรดำเนินคดี ตามกฎหมายให้ถึงที่สุด เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

๖) ก่อนจะดำเนินคดีอาญาแก่ประชาชน เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐควร พิจารณาการกระทำของประชาชนว่าเป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรงหรือไม่ หรือเป็นการจงใจละเมิดกฎหมายหรือไม่ หากเป็นการกระทำอันไม่เป็นการละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรง ควรดำเนินกระบวนการทางปกครองก่อน เนื่องจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานภาครัฐควรพิจารณาการ ดำเนินมาตรการบังคับแก่ประชาชนอย่างรอบคอบเพื่อป้องกันการกระทำที่อาจก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิ ของประชาชน

๗) ในกรณีที่ต้องมีการชดเชยเยียวยาความเสียหายให้แก่ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ ควรดำเนินการด้วยความรวดเร็ว โดยคำนึงถึงหลักความเหมาะสมและเป็นธรรม

๘) ในกรณีหน่วยงานราชการต้องการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ในที่ดิน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน จากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่ง ไปเป็นอีกอย่างหนึ่ง ต้องดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์นั้น และควรให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าสมควรเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ ในที่ดินนั้นหรือไม่

๕.๒ ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง

๑) คณะรัฐมนตรีควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ และคณะรัฐมนตรีควรพิจารณาขอหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะ ผู้กำกับดูแลกรมที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติมข้อ ๑๒ แห่งระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับ ที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยเพิ่มเติมสถานที่ปิดประกาศการออก นสล. อีกหนึ่งแห่งคือ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ๑ ฉบับ และเห็นควรเพิ่มเติมขั้นตอนการประชุมประชาคมของประชาชนในพื้นที่ประกาศออก นสล.

เพื่อให้ ...

เพื่อให้การประกาศออก นสล. เป็นที่รับทราบโดยทั่วกันและยังเป็นการรับฟังความเห็นของประชาชนในพื้นที่ด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๗ และข้อ ๑๒ แห่งระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๗ มีความเกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกัน จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมด้วยคำให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้การดำเนินการออก นสล. มีแนวทางปฏิบัติชัดเจนและไม่ขัดแย้งกัน

๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๙ โดยเพิ่มเติมกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการของสภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และปรับเป็นข้อความดังต่อไปนี้

“... เมื่อนายอำเภอร้องขอให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนัดประชุมพิจารณาให้ความเห็นภายใน ๓๐ วัน โดยให้ประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา หน่วยงานของรัฐเข้ามามีส่วนร่วมกับสภาตำบลหรือสภาท้องถิ่นด้วย เสร็จแล้วส่งผลการประชุมให้นายอำเภอโดยเร็วเพื่อดำเนินการต่อไป”

๖. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เกี่ยวกับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนไปยังกระทรวงมหาดไทยและคณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) และ มาตรา ๔๒ ต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายวิศ ดิงสมิตร
นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์
นางอังคณา นีละไพจิตร
นางเตือนใจ ดีเทศน์
นายชาติชาย สุทธิกลม

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ระเบียบกระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงาน ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ กฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ด้วยกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควร ปรับปรุงระเบียบกระทรวงมหาดไทย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลช่วยเหลือควบคุมการดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับ
ที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๙ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
บริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยให้ครอบคลุมถึงกรุงเทพมหานคร องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นด้วย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กระทรวงมหาดไทย จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมาย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเหลือในการดำเนินการออกหนังสือสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๕๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๒* ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เป็นต้นไป สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

*[ร ก ๒๕๕๓/๔๓ ง/๒๕/๘ พฤษภาคม ๒๕๕๓]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ใยกเลิสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลมีส่วน

ช่วยเหลือที่ห้ามควบคุมที่ดินรกร้างว่างเปล่า หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง พ.ศ. ๒๕๑๙

(๒) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการมอบหมายให้สภาตำบลมีส่วน

สำนักงานช่วยเหลือควบคุมที่ดินรกร้างว่างเปล่าในการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สภาตำบลที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นด้วย และองค์การ

บริหารส่วนตำบล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มี

กฎหมายจัดตั้งขึ้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา "ผู้บริหารท้องถิ่น" หมายถึง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกองจัดการบริหาร
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา และประธานกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา "สภาท้องถิ่น" หมายถึง สภากรุงเทพมหานคร สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สภาเทศบาล สภาเมืองพัทยา และสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา "นายอำเภอ" ให้หมายความรวมถึง ผู้อำนวยการเขต ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้า
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานปลัดเลขาธิการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๕ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี ให้จังหวัดส่งอำเภอทุกอำเภอในเขต
จังหวัด ทำวาระสำรวจที่ดินสาธารณะประโยชน์ในเขตท้องที่ของอำเภอซึ่งไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับ
ที่หลวงเป็นจำนวนเท่าใด สมควรดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไว้เป็นหลักฐาน
สำนักงานหรือใคร่ไม่เพียงโดยพร้อมทั้งเหตุผลแล้วส่งมายังให้จังหวัดทราบ เพื่อรายงานครุฑที่ดินตามแบบการกฤษฎีกา
ท้ายระเบียบนี้

สำนักงานปลัดเลขาธิการกฤษฎีกาขอให้ส่งคำสั่งหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
ร่วมมือช่วยเหลือในการสอบสวนประวัติ นำชื่ออำเภอเขตที่สงสัยและปฏิบัติการอื่น ๆ เท่าที่
สำนักงานปลัดเลขาธิการกฤษฎีกาหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อท้องที่อำเภอใดได้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงครบถ้วนหมดในปีใด
แล้ว ปิดข้อไปให้อำเภอหนึ่งตั้งสำรวจจริงตามข้อนี้ได้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๖ หลังจากทำการสำรวจแล้ว เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ออกไปทำการรังวัดเพื่อ
ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ความร่วมมือและช่วยเหลือประสานงานกับเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ดังนี้
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) ชี้แจงและประกาศให้ราษฎรในท้องที่ทราบ
(๒) ให้ความอนุเคราะห์และให้ความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ในเรื่องที่พัก ความ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) ช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรค และข้อขัดข้องต่าง ๆ หากจะมีขึ้น
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) ปฏิบัติการอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อให้การดำเนินการได้เสร็จเรียบร้อย
สมความมุ่งหมาย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๗ เพื่อให้การรังวัดในการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้เป็นไปโดย
ถูกต้อง ได้เนื้อที่และขอบเขตที่แท้จริง เมื่อเจ้าหน้าที่จะไปทำการรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำหรับที่หลวงแปลงใด ในท้องที่ได้ นายอำเภอจะเดาแจ้งให้สภาตำบลหรือองค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่นทราบ ให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายผู้แทนไปช่วยควบคุม
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ดูแลการรังวัดของเจ้าหน้าที่ หากเห็นว่าเป็นการไม่ถูกต้องด้วยประการใด ให้ประธานสภาตำบล
หรือผู้บริหารท้องถิ่นแจ้งให้นายอำเภอทราบด้วย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งจากประธานสภาตำบลหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามความ
ในวรรคหนึ่งแล้ว ให้ระงับการรังวัดและการดำเนินการไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับคำสั่งจากนายอำเภอ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานปลัดเลขาธิการกฤษฎีกาขอประกาศว่า การรังวัดเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง
แปลงใดได้น้อยไปจากหลักฐานเดิม โดยไม่ปรากฏว่ามีผู้บุกรุก ให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับ
สำนักงานปลัดเลขาธิการกฤษฎีกาหรือจังหวัดดังกล่าวไปต่อเมื่อเสร็จแล้วให้ยกข้อนี้ไปสอบสวนข้อเท็จจริงตามระเบียบการกฤษฎีกา
สาธารณประโยชน์แปลงนั้นน้อยไปเพราะเหตุใด มีจำนวนเนื้อที่เท่าใด โดยขอความเห็นต่อ
สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประณามหรือพิจารณาหากบุกรุกตำบลหรือ
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่นภายในสามสิบวัน ให้ดำเนินการต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙ ในกรณีที่ผู้ยื่นอุทธรณ์ที่เดิมสามารถยื่นประโยชน์แห่งใดสมควรจะถอนสภาคณะเพื่อเข้ามา
 เพื่อทำการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไว้เป็นหลักฐาน หรือสมควรจะถอนสภาคณะเพื่อนำมา
 จัดสรรให้ราษฎรที่มิใช่หรือลี้ภัยประโยชน์อย่างอื่น หรือกรณีที่มีผู้บุกรุกสมมติจะดำเนินการขับไล่
 หรือไม่ เมื่อนายอำเภอร้องขอ ให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนัดประชุมพิจารณา
 สำนักงานให้เหตุผลเห็นได้ชัดให้ประชาชน ผู้นำชุมชนผู้นำอาสาสมัครพัฒนาท้องถิ่นของรัฐหรือองค์กรเอกชนมากรกฤษฎีกา
 เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจร่วมกับสภาตำบลหรือสภาท้องถิ่นด้วย เสร็จแล้วส่งผลการประชุมให้
 นายอำเภอเพื่อส่งต่อขึ้นทูลเกล้าฯ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๑๐ ในการมอบหมายให้ผู้ใดเป็นผู้แทนสภาตำบลหรือองค์การปกครอง
 สำนักงานส่งหนังสือติดต่อบริษัท ๗ การประชุมให้กรรมการหรือสมาชิก และ การพิจารณาให้กรรมการกฤษฎีกา
 ตามข้อ ๙ ให้สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทำรายงานการประชุมไว้เป็นหลักฐาน
 ทุกครั้ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๑๑ ในการที่สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ให้ความ
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๗ เพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไว้เป็นหลักฐาน
 สภาตำบลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจได้รับการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทน
 ค่าจ้าง และค่าเบี้ยเลี้ยงตามอัตราที่กรมที่ดินจะกำหนด ได้ยัดไว้เป็นข้อบ่งชี้กระทรวงการคลัง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 ประกาศ ณ วันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา วัฒนา อิศวเหม
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ปฏิบัติราชการแทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

[ดูข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมที่] สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงาน (๒๕๕๓) ๒๕๕๓/๒๕๕๓/๘ พ.ศ. ๒๕๕๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา